

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

· HVAR 8 DAG ·
ILLUSTRERADT MAGASIN

24:DE ÅRG.

DEN 29 JULI 1923.

N:o 44.

Foto. Florman, Stockholms
Kliché. Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

Sen Lagerlöf

Stockholmsbild.
Foto. G. Reimers, Gävle

AXEL LAGRELIUS.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Den 16 juli fyllde föreståndaren för Generalstabens litografiska anstalt, överintendenten Axel Lagrelius i Stockholm sextio år.

Axel Lagrelius är född i Karlanda församling i Värmlands län den 16 juli 1873 samt son till gästgivaren och handlanden därstädes Anders Elof Lagrelius i dennes första gifte med Laura Augusta Blesëit. Fadernesläkten härstammar från torpare under Slagåla herrgård i Lillhärads socken i Västmanland; familjenamnet anlades först av komministern i Hubbo Anders Lagrelius, född 1766, som blev Axel Lagrelius farfarsfar. Modern tillhörde den bekanta värmländska bruksägaresläkten, med vilken släkten Lagrelius även i motsatt riktning är befryndad. Efter förutgående skolundervisning vid Falu högre allmänna läroverk erhöll Axel Lagrelius sin första tekniska utbildning vid tekniska skolan i Norrköping, som han genomgick åren 1880—83 och vann omedelbart efter sin utexaminering därifrån anställning vid Generalstabens litografiska anstalt i Stockholm. Efter några års där inhämtad praktik förkovrade han ytterligare sina tekniska insikter genom att åren 1888—90 som extra elev vid Tekniska högskolan genomgå dess kurser å avdelningen för kemisk teknologi, samtidigt som han år 1888 befordrats till föreståndare för anstaltens fotokemiska avdelning. Den med organisationsförmåga parade mindre vanliga yrkeskicklighet han i denna egenskap ådagalade föranledde, att han år 1894 blev tillförordnad föreståndare för anstalten i dess helhet. Fyra år senare vart han dess ordinarie föreståndare.

Generalstabens litografiska anstalt är ett företag, som på grund av dess betydelse för rikets försvarsväsen intager en rätt egenartad inrättning. Förut kallad Generalstabens litografiska inrättning, bildades den på grund av ett k. brev av den 5 oktober 1833 och ställdes under inspektorat av chefen för lantförsvarsdepartementets kommandoexpedition med uppgift att verkställa de litografiska arbeten, som erfordrades för nämnda expedition och för topografiska kåren, ävensom att bereda officerare tillfälle att vinna insikt i litografiens användande: personalen bestod då av kommenderade officerare och civila tryckare. Statsdriften befanns emellertid mindre tillfredsställande och år 1872 uppläts anstalten genom kontrakt på tjugofem år åt hovintendenten A. Börtzell på huvudsakligt villkor, att staten förband sig upplåta lokal och inredning mot det att föreståndaren åtog sig att utföra litografiska arbeten för allmänna verk och inrättningar mot gångse pris, att följa litografiens och kartografiens framsteg, att lämna undervisning i dessa ämnen åt därtill beordrade medlemmar av generalstabens personal, att vid fälttjänstövningar ställa erforderlig personal till krigsstyrelsens förfogande samt att i händelse av krigsutbrott på rekvisition mot gottgörelse överlämna hela anstalten till krigsstyrelsen. Den stora fördelen med detta arrangemang blev, att anstalten dels erhöll den största rörelsefrihet i avseende på åtagandet av enskilda beställningar, dels tillförsäkrades den affärsmässigare skötsel, som följer med enskilt ekonomiskt ansvar och initiativ. År 1886 förlängdes kontraktet i oförändrat skick till år 1907 och överläts samtidigt på A. Börtzells aktiebolag, vilket fortfarande innehar anstalten, varvid emellertid uppställdes det ytterligare villkor, att valet av verställande direktör, vilken tillika skall vara föreståndare och teknisk ledare, skall underställas k. m:ts prövning och godkännande.

Med övertagandet av föreståndareplatsen vid anstalten följde sålunda för Lagrelius även verkställande direktörskapet i nämnda A. Börtzells tryckeriaktiebolag. Under de tjugofem år han intagit den ledande platsen inom anstalten har han utvecklat en synnerligen trägen och förtjänstfull verksamhet inom denna industriella branch över huvud och därigenom verksamt bidragit till vårt lands höjande till sin nuvarande rangplats på det grafiska tryckets område. Bland de närsläktade företag han särskilt ägnat sina krafter må nämnas Ljustrycks-

aktiebolaget Lagrelius & Westphal, Cederqvists grafiska aktiebolag och aktiebolaget Jacob Bagges sedeltryckeri, inom vilka alla han varit verkställande direktör; han är vidare styrelseledamot i A.-B. Sveriges litografiska tryckerier, till åstadkommande av vilken stora sammanslutning för några år sedan han verksamt bidrog, samt föreståndare för Riksbankens sedeltryckeri. Inom fackkretsar ansedd för en av samtidens skickligaste teknici på reproduktionsområdet har han städse låtit sig angeläget vara att låta de talrika produkterna av litografiska anstaltens verksamhet utgå med största fulländning i utförandet. Särskilt må här erinras om de utmärkta kartverk den utsänt liksom om de utomordentligt vackra och omsorgsfullt utförda vetenskapliga illustrationerna i en mängd publikationer, för vilka de av honom ledda företagen anlåtits — nu senast Sven Hedins just fullbordade verk i nio volymer om hans senaste Tibetresa.

Lagrelius intressen ha emellertid icke inskränkt sig till det tekniska och affärsmässiga. Redan tidigt trädde han i kraft av personlig sympati i nära vänskapsförbindelser till ett flertal av sin samtids generation av unga forskare, med vilka han kom i beröring som rådgivare vid deras vetenskapliga arbetens illustrerande, och den kärlek till vetenskapen, som härav uppväxte, gjorde honom icke blott själv till mecenat, utan medförde även att han blev en förbindande och medlande länk mellan rikedomen och vetenskapen i vårt land överhuvud. Särskilt har man honom att tacka för möjliggörandet av ett flertal av den senaste mansålderns geografiska och naturvetenskapliga forskningsexpeditioner. Sålunda hörde han till de livligast intresserade för de under A. G. Nathorsts ledning i slutet av 1890 till stånd komna arktiska expeditionerna liksom några år senare för Otto Nordenskjölds antarktiska, och som medlem av Kinakommissionen har han väsentligt underlättat Johan Gunnar Anderssons resultatrika, ännu pågående geologiska och paleontologiska undersökningar i Mittens rike. Hans intresse för Kinaforskningen har också inbragt honom kinesisk mandarinvärdighet. I Kina-kommissionen såväl som i Geografiska sällskapet har man på goda grunder anförtrott honom skattmästareämbetet.

Av svenska värdigheter av mera officiell art, som fallit på hans lott, må annars nämnas, att han sedan 1920 är överhovintendent, efter att redan 1907 ha utnämnts till hovintendent. Hans kartografiska förtjänster ha år 1901 föranlett krigsvetenskapsakademien att kalla honom till ledamot.

Allt vad hittills om Lagrelius anförts skulle dock icke ha varit tillräckligt att göra honom till vad samstämmiga vittnesbörd i dessa dagar bestyrkt, att han verkligen är: en av vår huvudstads populäraste män, kanske den personligen mest avhållne av dem alla. Därtill har erfordrats icke blott hans goda hjärta, utan även hans smittande glada lynne. Han har vunnit många segrar och erövrat många människor uteslutande i kraft av sin lysande munterhet med dess fasta bakgrund av klokhet. Detta har gjort honom till en medelpunkt i det glada vettets cirklar, i S. H. T. och i "Idun", vari han sedan många år förvaltar skattmästareämbetet. Icke minst från dessa kretsar har han på sextioårsdagen fått betyg på, vilken präktig man han är: "en pådrivare med kärnsvensk kraft, en hänförelseman med lågande energi och en glad och god människa som få", som en vän från "Idun" märgfullt uttryckt saken.

Storartad var ock den hyllning, som på bemärkelse-dagen kom honom till del. Bland annat överlämnades därvid till honom en ståtlig festskrift, avhandlande "Bildproduktionen i Sverige" från det nittonde århundradets början skildrad av en rad sakkunniga pännor på området med dr. Sune Ambrosiani i spetsen. Geografiska sällskapets styrelse uppvaktade med en adress, utförd i driven kopparplåt, varjämte de litografiska tryckeriernas personal genom en praktfull hedersskänk gav uttryck åt sin värdesättning av den uppburne chefen.

SANCTA BIRGITTA'S HUS I ROM.
 ANTECKNINGAR TILL 550-ÅRS DAGEN FÖR H. 8. D. AV N. V. HAGSTRÖM.

Efter fotografi. Kliché: Guss Bildbruk & Klichéverksamhet, Öbg.
 DEN HELIGA BIRGITTA'S KYRKA OCH HUS I ROM I NUVARANDE SKICK.

Birgitta Birgersdotter var dotter till lagmannen i Uppland Birger Pedersson till Finsta och Ingeborg av Folkungasläkten. Född sannolikt 1303. Gift 1316 med riddaren, sedermera riksrådet och lagmannen Ulf Gudmarsson; änka 1344; hovmästarinna hos drottning Blanka. Stiftade Salvators- eller Birgittinerorden med kloster i Vadstena, Florens, Reval, Bergen, Marienwald vid Lübeck, Marienkron nära Stralsund samt på många andra platser i Europa. År 1349 lämnade hon Sverige och bosatte sig i Rom. Hon hade företagit vidsträckt pilgrimsfärd och besökte kort före sin död Jerusalem. Birgitta avled i Rom den 23 juli 1373 och begrovs i S. Lorenzokyrkan därstädes. Ett år därefter hemfördes hennes stoft till Vadstena klosterkyrka. Kanoniserad den 8 oktober 1391.

I sin bok "Svenska minnen och märken i Rom" har f. d. ministern, friherre Carl Bildt så utförligt behandlat Birgittas verksamhet i Italien, att någonting nytt knappast torde kunna framletas. Jag inskränker mig därför att lämna några nytagna fotografier från Birgittas bostad i den eviga staden.

Byggnaden, som är belägen vid Piazza Farnese och trotsat över ett halvt årtusende, befinner sig i ett gott ehuru restaurerat skick. Huset, där hennes kammare ännu finnes kvar, är delvis inrett till kyrka: *Chiesa di S. Brigida*. Kyrkans yttre prydes av två stora pelare, å vilka stå statyer föreställande

Efter fotografi. BIRGITTA'S KAMMARE, en mer i ovanlig bild, då kammaren, Birgittas kapell och dödstum, icke gärna järevisas. Kliché: Guss, Öbg.

Efter fotografier. Kläck: Göta, Ösp.
BIRGITTAS KYRKA I ROM.
Interiör.

S. Birgitta och S. Katarina. Över porten läses en inskription: *Domus Sancta Birgitta Vastenenses de Regno Suecie Instaurata Anno Domino 1513 I. H. S.* Under frontespisen är med jättebokstäver anbragt: *In Honorem S. Birgitta D.*

På husets tak finnes en trädgård och en klockstapel, som emellertid tillkommit i senare tid.

Det inre av *Chiesa di S. Brigida* är liksom alla katolska kyrkor praktfullt dekorerat med förgyllning och marmor. Här märkes en tavla med S. Birgitta och S. Teresa. Takvalvet har fresker från början av 1700-talet av en mycket ansedd romersk konstnär, *Biagio Puccini*. De framställa Bir-

BIRGITTAS APOTEOS
Freskomålning av Biagio
Puccini i S. Birgittas kyrka
i Rom.

Vidst. bild. Längst t. h.:
S. BIRGITTAS KYRKA I
ROM före restaureringen.
T. v.: Palazzo Farnese,
drottning Kristinas bostad
under åren 1655—1656.

altaret synes en vacker mosaiktavla.

Slutligen är jag i tillfälle att visa en fotografi av byggnaden före restaureringen. Å denna fo'ografi finnes ett annat svenskt minne nämligen *Palazzo Farnese*, i vilket drottning *Kristina* under åren 1655—1656 hade sin bostad.

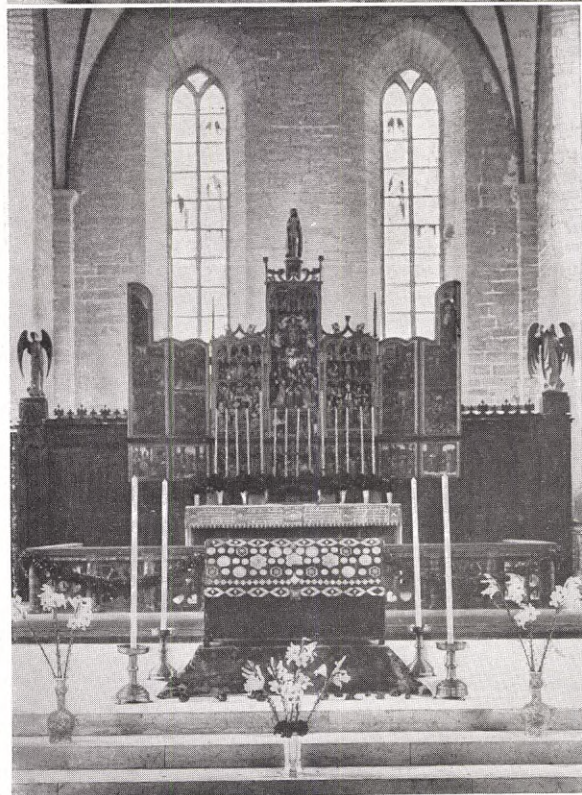
gittas Apoteos med påven Klemens XI:s vapen, "tre berg och däröver en stjärna", målade vid sidorna.

I övrigt lägger man märke till Nils Bielkes sarkofag, som fått sin plats i denna kyrka.

De många svenskar, som besökt Rom, hava nog i allmänhet ej försummat att göra ett besök i kyrkan. Svårare är det däremot att få bese *Birgittas kammare eller kapell*, dit nunnorna ej gärna lämna tillträde. Birgittas kammare eller det rum, i vilket hon avled, prydes med helgonbilder, som utom Birgitta föreställa Katarina, Botvid, Anna, Agnes, Frans från Assisi och den senares väninna Klara.

Å väggen är anbragt en inskrift: *S. Birgitta. Huic Tabula Innexa Librum Revelationum Scripsit Cibum cum Sodalibus Sumpsit Spiritum. Deo Reddidit.* Under

DEN HELIGA BIRGITTAS MINNE HÖGTIDLIGHÅLLES I VADSTENA.

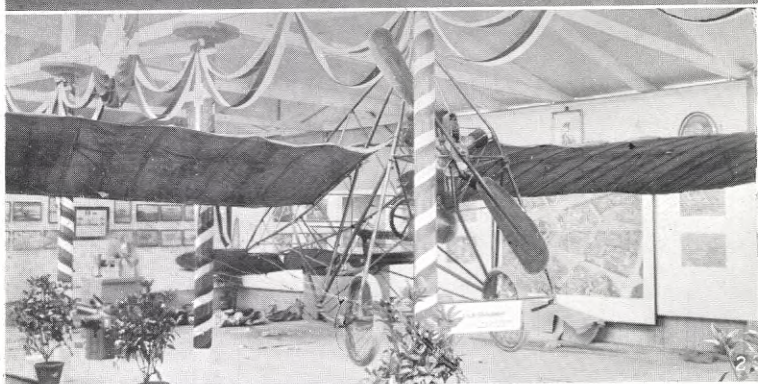
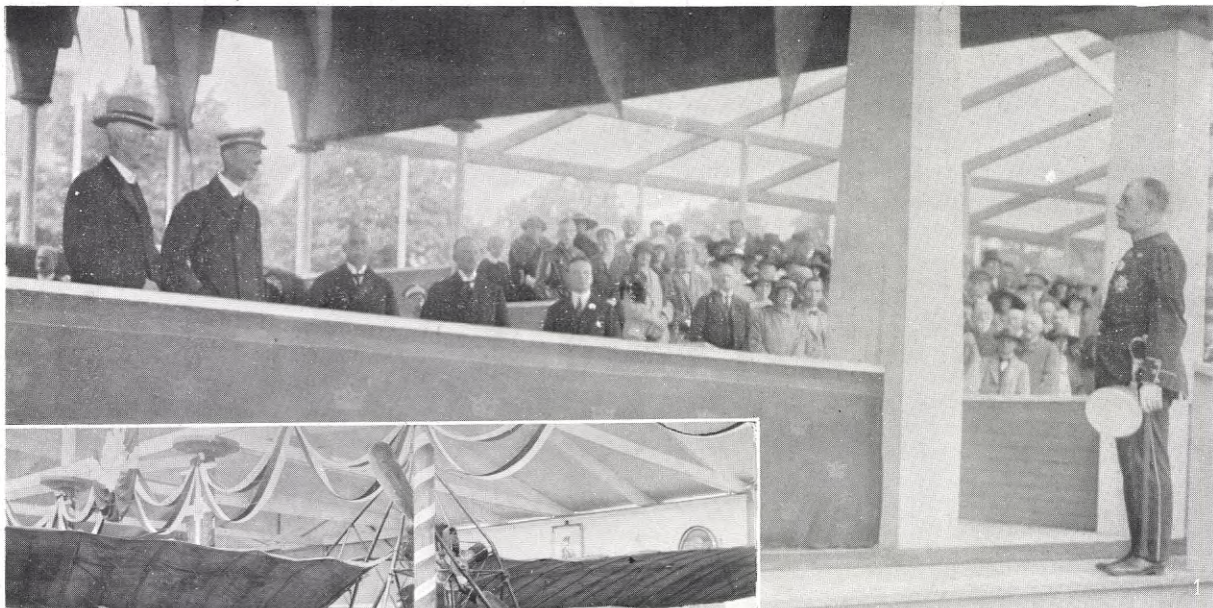
Överst: DEN JÄRNBESLAGNA TRÄKISTA I VILKEN DEN HELIGA BIRGITTAS STOFT BARS FRÅN ROM TILL VADSTENA.
Text å sid. 703.

Därunder t. v.: DEN HELIGA BIRGITTAS RELIKSKÄFIN vid minnesfesten. T. h. TVÅ ABBEDISSOR FRÅN BIRGITTA-KLOSTRET I ROM ankomma till minnesfesten i Vadstena. I mitten: SILVERVAS KOMPONERAD AV PRINS EUGEN och av honom skänkt till Vadstena klosterkyrka.

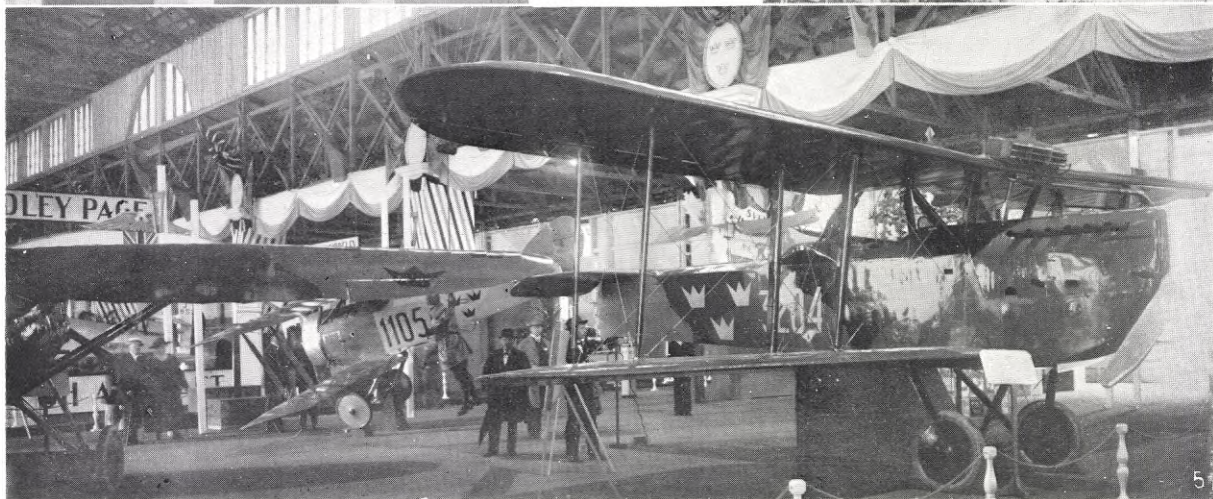
Till 550 årsminnet av den Heliga Birgittas död har prins Eugen komponerat en silvervas, vilken H. K. H., som är ordförande i Birgittastiftelsen, skänkt till Vadstena klosterkyrka, där den fylld med blommor, användes för första gången vid minneshögtiden den 23 juli. Vasen, som är dekorerad med birgittinska motiv: birgittinerkronan och birgittinerkorset, är utförd i drivet arbete av frih. Erik Fleming (verkstaden Borgila).

Fotos. Borgstedt, Vadstena.

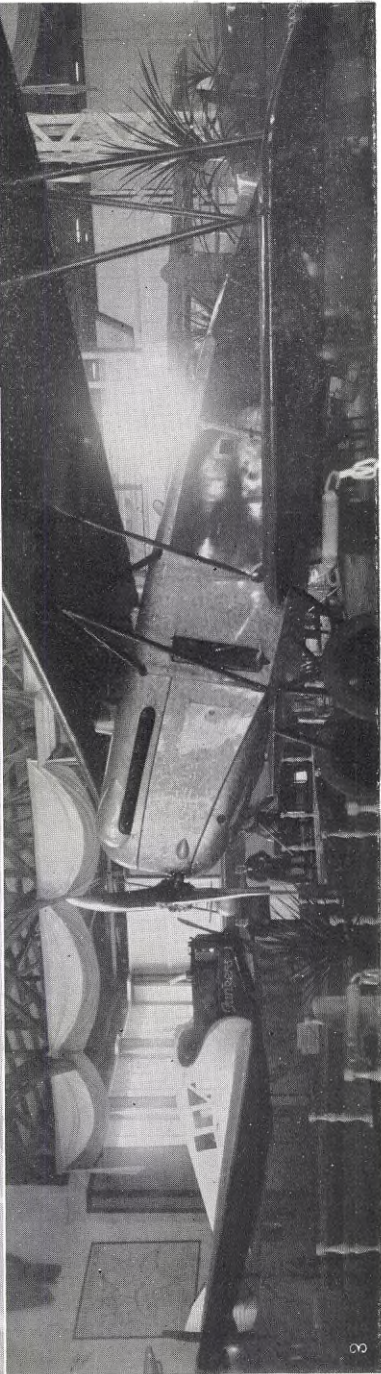
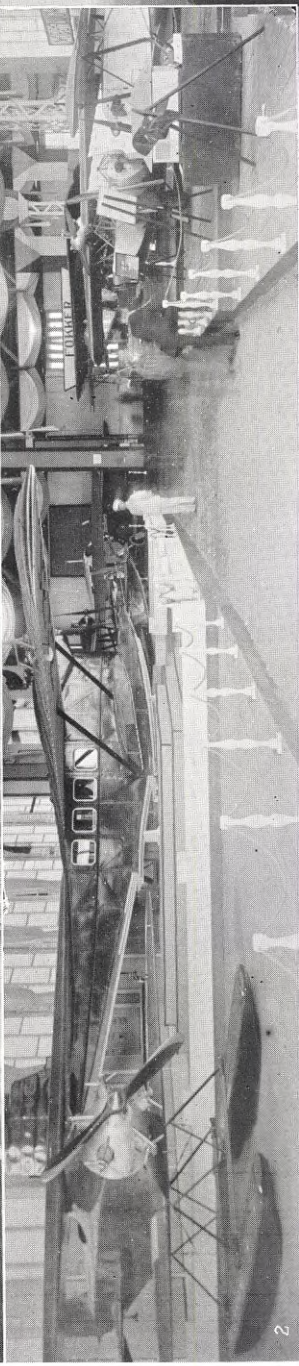
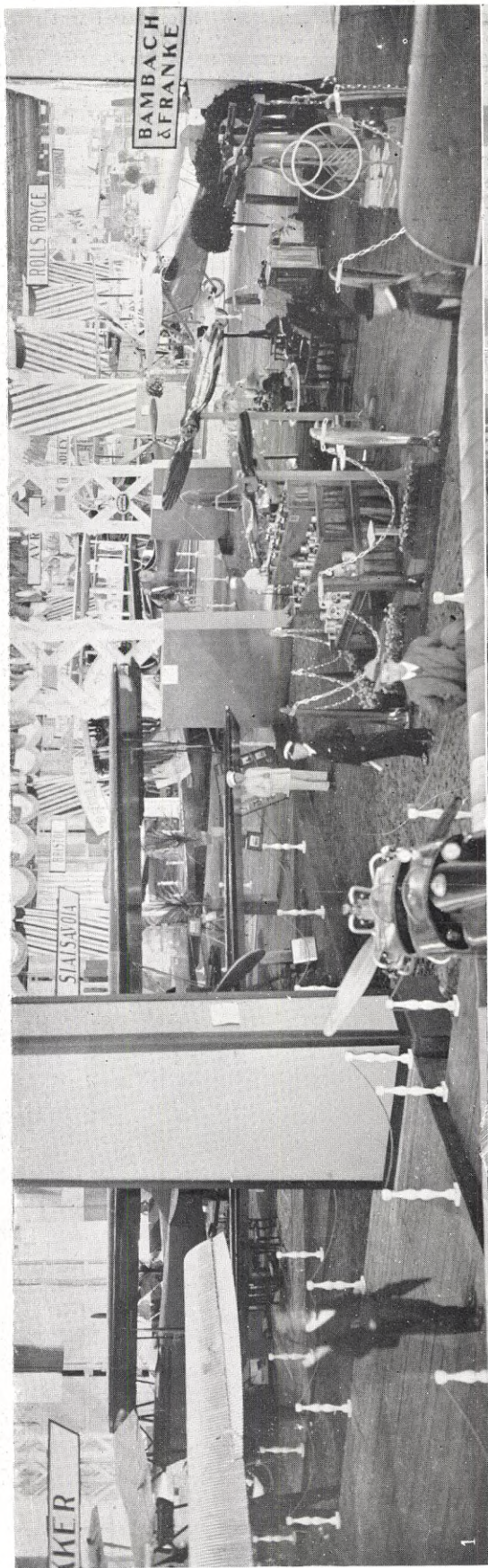
Klickat Aug. Sjöbergs Klubbans, Gbg

1. ÖPPNINGSHÖGTIDLIGHETEN. Generalöfjtnant H. Wrangel anmodar konungen förklara Utställningen öppnad Vid konungens sida prins Vilhelm.
2. DEN DANSKA ELLEHAMMERMASKINEN å Historiska avdelningen.
3. EN LITEN KOLLEKTION AV HVAR 8 DAGS FOTOGRAFIER från de första maskinflygningarnes tid vilken väckt stor uppmärksamhet hos såväl jack- som lekbrän.

4-5. FRÅN SVENSKA AVDELNINGEN. 4. Fälttelegrafkårens ballongkompanis ballong. 5. Övningsflygplanet "Tummeliten" (1105), Spaningsflygplan (3204), m. fl. svenska maskiner, vilka tillvunnit sig den utländska fackkunskapens erkännande. — Bild: Göth, Öbz. Fotos 1, 3, 5 Allard, 2, 4 Sjöstedt, Gbg. — Text å sid. 696, 703.

Klickat Gust. Bildbyrå & Klichéstudios, Gbg
FRAN TYSKA OCH HOLLÄNDSKA
AVDELNINGARNE Å ILUG.

1. Överblick öfver stora hallen. T. v. synes en del av det ljusa tyska Junckerplanet av rejflad metaltplåt (se närdarsta bilden) samt bakom pelaren ett holländskt Fokkerplan, i förgrunden ett Bäume Aero sportplan från Hamburgs Aerodrom.

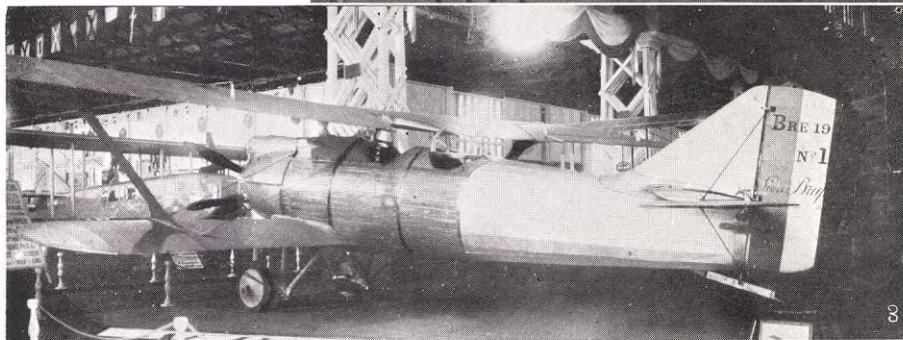
2. Ett tyskt, mycket modernt Dornierhydroplan.

3. T. v. ett Junckerplan av allra senaste konstruktion, t. h. ett Fockers berömda spåringsflygplan. Text å sid. 703.
Fotos. 1—2 Sjöstedt, 3 Allard, Gbg.

FRANSKA AVDELNINGEN.

1. Konungen beser det berömda Maneyrol flygplanet utan motor, demonstret av M. Pitois. Franska Statens representant vid utställningen; t. v. om H. M:t synes M. Granet, chef för *Chambre Syndicale des Industries aéronautiques françaises*. 2. Ett hydroplan 'Lioré et Olivier' som går i regelbunden lufttrafik mellan Frankrike och Corsika. 3. Ett högmodernt spaningsflygplan Breguet med 450 hkr. Renaultmotor. 4. Ett hörn av franska avdelningen med ett

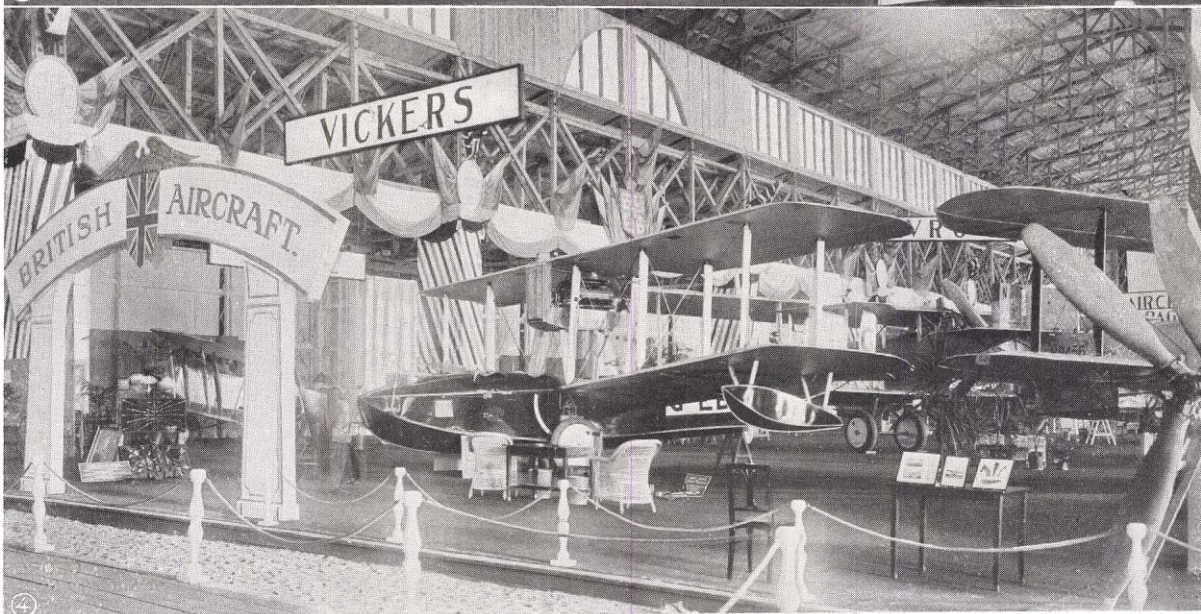
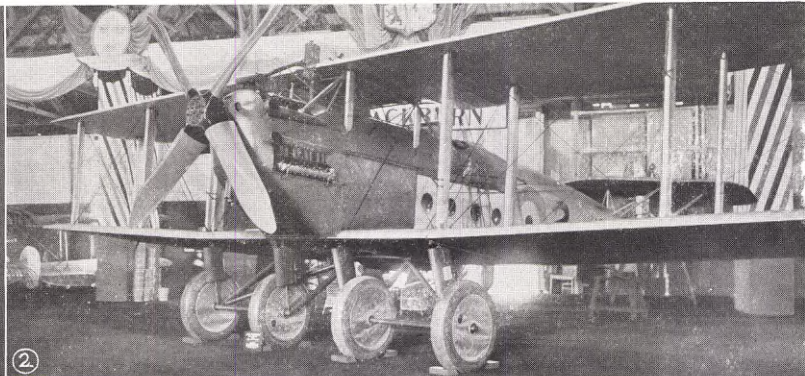
järerna tro. Och det hade säkerligen ej heller blivit fallet, om ej kriget kommit emellan och därmed den oerhörda konkurrensen om övertaget i luften.

Att med det begränsade utrymme, som står oss till buds, lämna en ens tillnärmelsevis tillräckligt ingående beskrivning på de utställda föremålen, är omöj-

Forts. å sid. 703.

Farman-Limousine-flygplan av ny konstruktion med 350 hkr. Renaultmotor, för 4 passagerare med en hastighet av 200 km. i timmen. Farman-flygplanen äro de i den franska civiltrafiken mest använda. T. v. en mindre hydroglisseur som gör en hastighet av 25 km. i timman — Fotos 1, 3 Allard, 2, 4 Sjöstedt. Gbg. — Bild: Göte Riibyrå & Klöcknerstall, Gbg.

ENGELSKA AVDELNINGEN.

Klickat: Aug. Sjöbergs Klöckemat., Gbg

1. Sir Samuel Hoare, chef för engelska Flygministeriet, väntas anlända till Utställningen ombord å en flygmaskin den 3 aug. Ejter porträtt. 2. Utställningens största flygmaskin, en "Avro-Aldershot bombarderingsmaskin" med en 1000 hkr. Napiermotor. 3. Ett Handley-Page-torpedplan med Napiermotor. 4. Överblick över engelska utställningen. 1. o En 2-sitsig Bristol-stridsmaskin med 400 hkr. Bristol-Jupitermotor; i mitten Vickers Amfibiemaskin "Viking" med en 450 hkr. Napier-Lion motor, t h. Fairey hydroplan, med 450 hkr Napier-Lion motor, Englands snabbaste hydroplan, gör över 300 km. i timmen. — Fotos. 2 Allard, 3, 4 Sjöstedt, Gbg. Text å sid. 703.

DET KUNGLIGA ENGLISKA LUFTVAPNETS MONUMENT ÖVER SINA I KRIGET DÖDADE AVTÄCKES DEN 16 JULI VID VICTORIA EMBANKMENT I LONDON AV PRINSEN AV WALES. MONUMENTET EFTER AVTÄCKNINGEN SAMT PRINSEN AV WALES, ÅTFÖLJD AV HÄRTIGEN AV YORK OCH FLYGMARSKALKEN, SIR HUGH TRENCHARD, INSPEKTERANDE HEDERSKOMANIET.
Efter fotografier. — Klisché: Sjöberg, Gbg.

Ett monument till i kriget fallna engelska flygares minne avtäcktes den 16 juli på Victoria Embankment i London av prinsen av Wales. Monumentet är uppfört i samma stenslag som The Cenotaph och präglas av enkel

Foto. Alvard, Gbg. Klisché: Sjöberg, Gbg.
DET FRANSKA VANDRINGSPRISET — COUPE DE FRANCE — UPPSTÄLLT AV FRANSKA TURISTFÖRENINGEN OCH FÖRSTA GÅNGEN, I BÖRJAN AV INNEVARANDE ÅR, ERÖVRAT AV SVERIGE. DET STORA OCH VACKRA PRISET ÄR J. N. UTSÄLLT Å FRANSKA STATENS TURISTBYRÅ Å JUBILEUMSUTSTÄLLNINGEN I GÖTEBORG. Text å sid. 704.

ENGLISK FLYGTÄVLAN ÖVER 1,300 KM. OM KONUNG GEORGS PRIS ERÖVRADES AV MR. F. T. COURTNEY MED EN SIDDELEY-SISKINMASKIN. FLYGTIDEN VAR 5 T. 27 M. 27 S.; GENOMSNITTSKASTIGHETEN VAR 240 KM. PER TIMMA, MEN ÄNDA TILL 270 KM. P. T. UPPNÅDDES.
Efter fotografier. — Klisché: Gots, Gbg.

värdighet. Dess arkitekt har varit Sir Reginald Blomfield och det krönande skulpturverket har utförts av W. Reid Dick. På dess framsida läses inskriptionen "In perpetual memory 1914—1918".

Författarinnan Magda Bergquist, som Hvar 8 Dag räknar bland sina medarbetare, har den 12 juli i München hedrats med en av Konstnärinneförbundet där anordnad "Magda Bergquist"-afton. De på tyska utkomna dikterna "Nordische Blüten" föredrogos och ett flertal kompositioner av Alice Tegnér, Sverre Jordan och Hjördis Schenström till texter av Magda Bergquist framfördes och rönt stort bifall. Festen bevistades av eliten av Münchens konstnärsvärld och ett stort antal skandinaver, danskar och finnar. I september kommer ännu en dylik afton att anordnas men då med ett ur sagosamlingarne "Det var en gång en konung" och "Vägen, vinden och prinsessan" sammansatt program.

GUSTAV VIGELANDS PORTRÄTTBYST AV ALFRED NOBEL försöksvis uppställd i Nobel-institutets i Kristiania trädgård.

Efter fotografi.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

Louis Ganne, en av Frankrikes mest populära kompositörer och dirigenter, avled den 13 juli i en ålder av 61 år. Hans arbeten falla icke under den seriösa musiken, de äro sånger, marscher, balletter etc., av vilka många tillvunnit sig en enastående popularitet. Bland balletterna märkas Les sources du Nil, l'Heure du Berger, Cythère, les Merveilleuses och Phryné, medan bland övriga verk Père la Victoire blivit allmanbekant. Redan titlarna på hans balletter ange den stil i vilken han arbetade, rococons graciösa och lekande stil, fångslande, glad och lätt men aldrig vulgär.

Efter fotografi.

F. D. ÖVERSTELÖJTNANT A. P. STÅHLE OCH MAK. FÖDD FOCK, Hålsingborg, firade den 15 juli guldbryllöp i årets av barn, barnbarn och barnbarnsbarn och omgivna av en rik blomstergård. Officierskåren vid Skånska husarregementet med dess chef och musikkår voro bland det stora antalet uppväktande.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

MAGDA BERGQUIST, den bekanta svenska författarinnan, hedrad i Tyskland.

Efter porträtt.

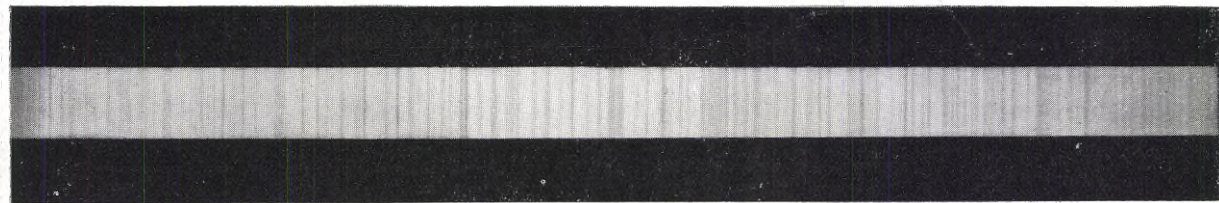
Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

Vidstående bild:

LOUIS GANNE, den populära franske kompositören har den 13 juli avlidit.

Efter porträtt.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

TILL ARTIKELN "SPEKTRALANALYSENS INSATS INOM ASTRONOMIEN" å omslaget sid. 5. CAPELLAS SPEKTRUM, vilket är nästan identiskt lika med solspektrum. visande de Fraunhoferska linjerna. Tyvärr framtråda icke de olika färgerna å fotografien.

Efter fotograf. — Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

SPEKTRUM AV STJÄRNAN 61 I SVANEN jämt jämförelsespektra av järngas. De mörka linjerna i stjärnspektret synas vara förskjutna något t. v. om de ljusa jämförelselinjerna, visande en hastighet hos stjärnan av 63 km. i sekunden mot oss. — Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

Efter originalfoto från Mount Wilson-observatoriet.

c/o. Jäger, Stnm.

INGEBORG
Härtiginna av Västergötland
45 år den 2 augusti.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

Carina Ari, en av Svenska Balettens främsta krafter, på sin tid elev vid Operans balettskola och av Fokin, och vars bild återfinnes på detta nummers omslagsvig-

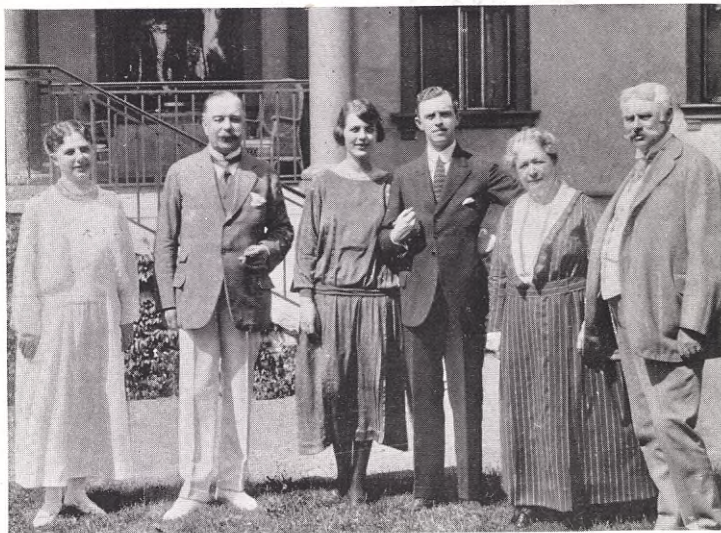

Bildcentralen.

ROBERT W. BLISS
Förenta Staternas nye minister vid Svenska Hovet, som anlänt till Stockholm. — Text å sid. 704.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

nett, har nyligen avslutat sin c:a treåriga verksamhet inom den över hela Europa kända konstnärstruppen för att mera
Forts. å sid. 704.

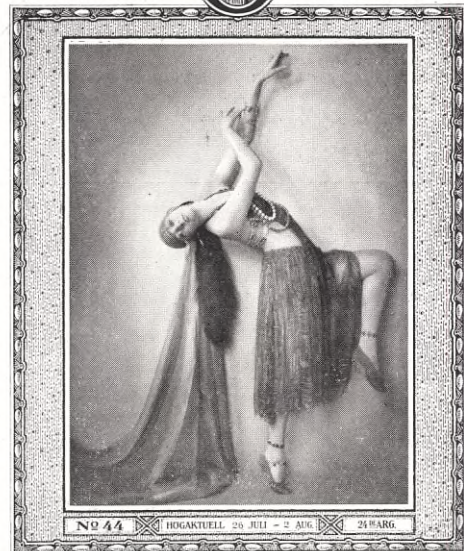
Efter fotograf.

BRÖLLOP PÅ RESIDENSET I MARIESTAD.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

Den 10 juli ägde bröllop rum å residenset i Mariestad då landshövding Ekman's dotter Maria vigdes vid Kammarjunkare Thomas Adlercreutz. Det egendomliga förhållandet inträffade härvid att den 10 juli ej blott var brudparets bröllopsdag utan även brudens föräldrars och farföräldrars samt — det märkligaste — brudgummens föräldrars. Vår bild, tagen på bröllopsdagens morgon, visar de tre brudparen nämligen fr. v. Fru Ekman, född grevinnan Klingspor, Landshövding Ekman, Fröken Maria Ekman, Kammarjunkare Thomas Adlercreutz, Fru Anna Adlercreutz, född Müntzing och Kammarjunkare Fredrik Adlercreutz.

29 Juli 1923 Lösnummer 35 öre.
HVAR 8 DAG
• ILLUSTR. • • MAGASIN •

OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:R 44.
I violett dubbeltonfärg.
CARINA ARI, Svenska Balettens främsta kvinnliga kraft, som nu lämnat denna för att senare ge sina egna dansföreställningar i Paris. Vår bild visar den unga svenska konstnärinnan i "Anitras dans".

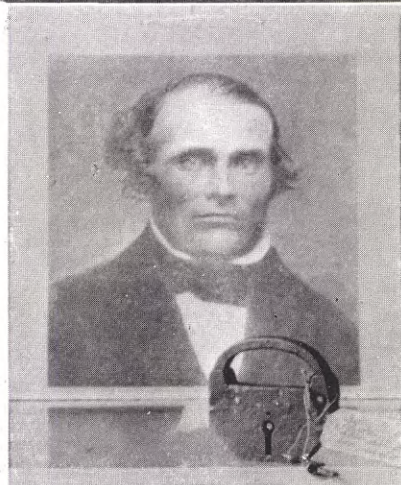

Överst: GRUPP AV NÅGRA LEDANDE DELTAGARE.

Foto. Bildcentralen.
Därunder: FRÅN BAPTISTKONGRESSENS UTSTÄLLNING Å TEKNISKA HÖGSKOLAN.

T. h. Porträtt av F. O. Nilsson, den svenska baptist rörelsens pionjär, som under sin första verksamhetstid blev fångslad och därefter landsförvisad — Det lås bakom vilket han satt förvarad synes å bilden.

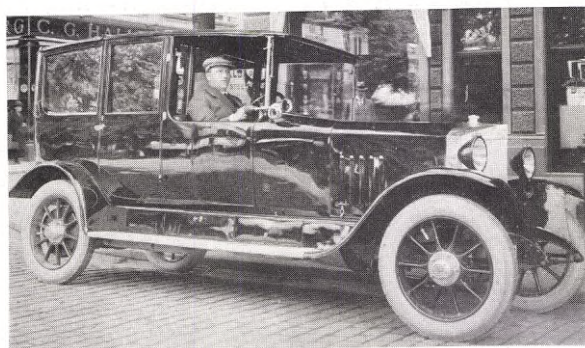
Fotos. Segerstedt, Sthlm.

Kliché: Götz, Östg.

En världsbaptistkongress med väldig anslutning har i dagarna avhållits i Stockholm, varvid ledande personligheter inom rörelsen från hela världen samlats i vårt land. Den livskraftiga rörelsen, som enligt vad som påpekats på det senaste århundradet vunnit allt större spridning och nu finnes företrädd i alla Europas länder utom Grekland, Albanien och Turkiet, har särskilt i Sverige gått oerhört framåt sedan den tid, då sjömannen F. O. Nilsson omkring 1850 omfattade dess åsikter och gjorde ett energiskt pionjärsarbete. De svenska baptisternas nationella kongress hade redan den 17 juli öppnats av pastor Hj. Danielsson, medan den tredje världskongressen tog sin början den 21 juli i Immanuelskyrkan. I sin egenskap av Svenska Augustanasällskapets ordförande öppnade redaktör J. Byström mötet, varvid han riktade särskilda hälsningar till olika nationer. Excellensen Trygger uttalade på engelska en varm välkomsthälsning i ett anförande, däri den stora religionsfriheten inom Sverige starkt poängterades. Dr Blomfield, ordförande i Storbritanniens och Irlands baptistsamfund besvarade talen, varefter dr Shakespeare, den baptistiska världssällskapets sekreterare för Europa, uppläste ett hälsningsbrev från Lloyd Georg, vilken som bekant själv är en ivrig frikyrkomän. Hälsningsanföranden framfördes av olika nationers representanter, bland vilka särskilt den franske och de ryska vunno stor uppmärksamhet. Ett välkomstmöte avhölls även i Blasieholmskyrkan, varefter förhandlingarna tog sin början. Bland mötesdeltagarna

från Sverige märktes f. ö. prinsparet Bernadotte, från England dr Rushbroke, från Amerika dr E. Arlington Wilson, ledare för en väldig negerförsamling, hr Lambert, ordförande i lettiska baptistsamfundet m. fl.

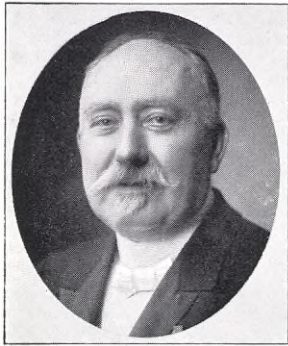

Kyrtor jaguagras.

Kliché: Sjöberg, Öbg.

KONUNGENS SENASTE BIL, en 40 hkr. elegant Steyr, inköpt hos A.-B. Mercator i Göteborg.

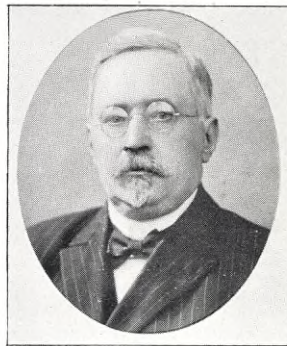
Text å sid. 703.

H. J. GUSSING.
Bankdirektör — Ystad.
75 år 31 juli.*

F. A. VON SCHEELE.
Professor. — Stockholm.
70 år 31 juli.*

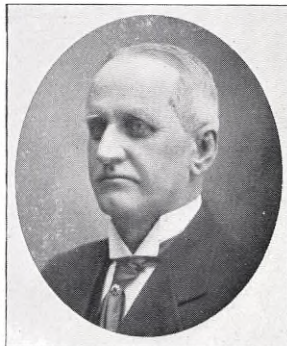
K. K. K. SÖRENSEN.
Rådman. — Djursholm.
60 år 31 juli.*

E. OHLSON.
Baronet. — Hull.
50 år 19 juli.*

E. A. A:SON JÄDERÉN.
Marinintendent av 1. gr.
Stockholm. 70 år 27 juli.

B. P. T. LINDBERG.
Överste. — Sjötorp.
60 år 19 juli.*

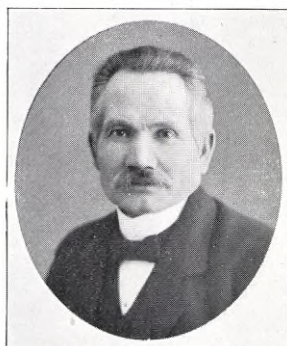
E. F. FICK.
Kapten. — Stockholm.
60 år 18 juli.*

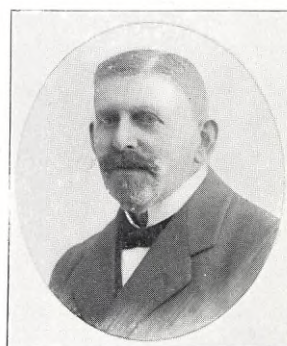
S. A. DUSE.
Major. Författare. — Stock-
holm. 50 år 2 aug.*

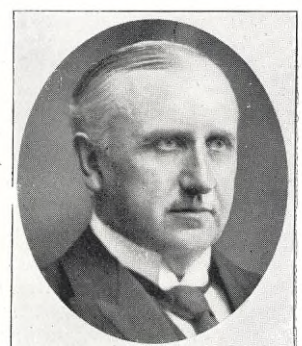
G. J. MATTHIESEN †.
Civilingeniör. — Djurholms
Östy. — F. 1841. † 4 juli.*

A. G. A. HAGLUND †.
Byggmästare. — Norrköping.
F. 1848. † 14 juli.*

V. F. HOLM †.
Direktör. Municip.-fullm.
Kneippbaden. F. 1863. † 10 juli.

E. G. MÜLLER †.
Professor. — Stockholm.
F. 1866. † 15 juli.*

C. F. A. HÄGER †.
Yrkesinspektör. — Jönköping.
F. 1856. † 29 juni.*

A. R. SANDBERG †.
Disponent. — Göteborg.
F. 1870. † 5 juli.*

* Data å nästa sida.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

HJALMAR GUSSING. Genomg. hand-skola i Lübeck 66-67, bild. efter kon-
torsanst. firman Gussing, Pehrsson & Co i Ystad, övertog 88 firman N. Pehrsson
& Co, en av stift. av a.-b. Carl Engström 13, a.-b. Ganslandt & Gussing 14;
v. ordf. i dess styr. Mångårig led. av drätselkamm., däruv 8 år ss. v. ordf.;
av hämnstyr. o. 4 år v. odf., planter-styr. Led. av Ystads stadsfullm, 15 år.
Kassakont. i Skånes e. bank 97, o. sdn 10 chefsuppl. i Skand. kred. a.-b.
avd.-kontor. På sin tid styr-led. o. v. ordf. i spritbol., ordf. i Skån. städ.
brändst. komm. i löseg., v. ordf. i komm. i fastigh. Styr. ordf. i Sydskan.
köpmans a.-b. 05-18.

FRANS VON SCHEELE. Stud.-ex. 73, fil. dr 85, docent i estetik s. å., i
prakt. ill. 87, förestånd. f. teoret. provårskurs 02-05, professors n. h. o. v. 03,
i.e. folkskoleinsp. i Stockholm 05-18, led. av human.-vet.-samf. i Upps., red.
Sv. tidskr. 91-95 o. Manhem 06-07. Biografi o. heisid.-portr. årg. VIII:44.

KARL SÖRENSEN. Stud. 82, hovr.-ex. 90, e. o. not. i Svea hovr. o. Stockh.
rådh. s. å.; på sin tid aman., arkiv. o. stadsnot. v. sistsn. rådh. kansl. å Riksb.
omb.-man.-exped. m. m. Rådman i Stockh. 08, ordf. å rådh. 5 avd. sdn 17.

ERIK OHLSON. Genomg. bokhåll.-skola o. tekn. aftonsk. i Örebro o. anst.
på kontor där samt för 02 t. Engl. där han i Hull grund. den numera betydande
kol- o. trämassefirman Ohlson & Co. Stadsfullm. i Hessele, en förstad t. Hull,
ordf. 13; sistsn. år sheriff i Hull 13-14, ordf. i rekryter. komm. sistsn. år, och
tillföljde sina förtjänster adlad 15, utnämnd t. baronet med ärligt titel av sir 20.
BO LINDBERG. Ulltn. v. Göta art.-reg. 83, kap. v. Karlsb. art.-kår 97, major
v. Boden-Karlsb. art.-reg. 06, överste i an 18, s. å. avsked o. inträde i Bodens
truppers res. Sdn 19 slussinsp. i Sjötorp v. Göta kanalverk. Led. av Karlsb.
komm.-nmd. 1900-07, ordf. 05-07, v. ordf. i komm.-st. 01-07, ordf. 15-17.

EMIL FICK. Ulltn. v. Svea art.-reg. 85, kap. 1900, i res. 13. Utg. fr. Gymn.
centr.-inst. 92, i franska a. ns gymn- o. fäkt-skola i Joinville-le-Pont 92-93 o.
01. Ordf. i Riksförb. fäktn.-sekt. o. i fäktn.-komm. v. Olymp. sp. 12. Mångårig
ordf. i Sv. fäktförb. En av våra främste fäktare, segrare i ett flertal tävlingar,
även i ritt. Skriftst. inom särsk. fäktkonsten o. samlare av litteratur rör.
fäkt- o. ridkonst.

SAMUEL (SAM) DUSE. Utjtn. v. Liv. t. h. 94, v. Norrl. art.-reg. 95, maj. v. Svea art.-reg. 17. Utex. fr. Art. o. ing.-högsk. allm. kurs 98, högre kurs 1900. Kartograf, meteorolog o. hydrograf i Sv. sydpoisexp. 01-04, V. ordf. i Tr.-vel. Club 19, ordf. sdn 22, v. ordf. i Sv. dramat. förf.-fören. sdn s. å., styr.-led. i Sv. förf.-fören. sdn s. å. Utg. ett flertal förförelseförelseterä böcker av olika art, särsk. dektivberättelser som vunnit en betydande popularitet, men även reseskildr. skådespel o. lustspel.

GUSTAF MATTHIESEN †. Genomg. Tekn. högsk. o. stud. i Engl. Grund. o. inneh. under många år G. Matthiesens Maskinför i Göteborg. På sin tid kommiss. v. utställn. i Köpenh., Gävle, Hålsingborg o. Norrköp. Senare är godsägare i Söderm. o. ordf. i komm.-nmd o. st.

ALFRID HAGLUND †. Efter att en följd av år ha prakt. inom byggmäst.-yrket, började han 83 egen verksamhet; på sin tid ordf. i Norrköp. byggmäst.-fören., i vilken han vid avslut. av sin verksamh. som byggmäst. 05 valdes t. hed.-led. Stadsfullm. 01-17. led. av styr. f. Norrköp. stadshyp.-kassa, värder.-fören. i densamma, ordf. i hantv. borgersk. i Norrköp., Norrköp. fastigh.-ägarefören. 95-08, sdn sistn. år v. ordf. samt 22 hed.-ledamot.

ERIK MÜLLER †. Stud.-ex. 84, med. dr 95, e. o. prof. i histologi v. Karol. inst. 95-94, professor i anatomi därst. sdn sistn. år. Led. av Vet.-akad. Med. förf. Biografi o. helsid.-port. XVII: 47.

CARL HÄGER †. Avg.-ex. fr. Tekn. högsk. M. 78, anst. v. verkst. m. m., förestånd. f. Tekn. högsk. mek. verkst. samt lär. i mek. labor. 87-1900, anordn. materialprov.-anst. o. mek. labor. v. Tekn. högsk. 96; tekn. chef v. J. V. Svenssons automobilfabr. 1900-07. Yrkesinsp. i Jönk. l. sdn 08.

RICHARD SANDBERG †. Efter avslut. skolestud. anst. h. Göteborg. ångbag. o. ångkvarns a.-b., v. faderns död 94 dennes efterträd. som chef i bolaget. Ordf. i Sv. bagerlidk.-fören. i Göteborg. bagerlidk.-fören., kassaförvalt. i Sv. kvarnfören. Ordf. i tax.-nmd, led. av prövn.-nmd, led. o. kassaförvalt. i Oscar Fredr. förs. kyrkoråd.

Till bild å sid. 693.

Minnet av den Heliga Birgittas död den 23 juli 1373 högtidlighölls på femhundraftioårsdagen med utomordentligt stämmingsfulla festligheter i Vadstena. Redan den 22 juli anordnades en konsert i klosterkyrkan, varvid medeltida musik och hymner, även sådana som aldrig sedan reformationen sjungits i landet, utfördes av regementspastor H. Berggren, musikkörledare A. Jobs och fröken V. Skog. I den av vaxljus upplysta och med blom- och smyckade kyrkan, hade också smamlats en åhörarskara i vilken märktes ett flertal för våra vackra gamla minnen intresserade personer, främst prins Eugen. Redan kl. 6 på högtidsdagens morgon hölls andakt i klosterkyrkan och senare talade docenten Andreas Lindblom om "Klosterkyrkans historia och konstminnen". Vid den stora minneshögtiden på måndags middag sjöngs den gamla nunnesången "Ave Maria stella" och tvenne av Birgittas uppenbarelser upplästes, varefter landshövdingen Alice Trolle ypperligt framförde det av Selma Lagerlöf författade minnesålet. Kransar nedlades vid Birgittas kista, som icke långt efter hennes död överfördes till hemlandet. En vespertjänst avslutade dagen. Bland de många deltagarna i högtiden sågos tvenne Birgittinunnor, den ena den svenskfödda abedissan för klostret i Rom, den andra dess vice abedissa, som nu med sitt besök ägnade ordens stiftarinna en minnesgård.

*

INT. FLYGUTSTÄLLNINGEN I GÖTEBORG. Forts. fr. sid. 695. ligt, varför vi måste inskränka oss till att giva läsaren en kort översikt över de olika avdelningarna.

I den franska avdelningen ha luftfartsmyndigheterna ordnat en propagandakollektion, där allmänheten skall få en inblick i Frankrikes flygväsen. Man visar en mängd bilder och prov på olika detaljer inom flygindustrin, statistik från de franska flyglinjerna m. m. De utställda maskinerna äro tämligen ointressanta, beroende på, att de ej tillhöra det nyaste på området. En modärnare kollektion hade varit av nöden. Däremot finner man en av de allra senast motortyperna, Farmans stora 600-hästare, som väl ännu knappast torde ha hunnit med att passera provningsstadiet.

Den engelska utställningen av flygplan omfattar praktiskt taget endast krigstyper, bland vilka särskilt må nämnas den stora 1000 hkr Avro Aldershot bombarderingsmaskinen och en torpedmaskin från Handley Page med dennes patenterade "slotted wing", avsedd att giva planet låg landnings- och starthastighet, så att det utan svårighet skall kunna operera med ett moderskepp som bas. Napiers motorer på respektive 1000 och 450 hkr och Rolls-Royce Condor på 600 hkr höra till det kvalitativt bästa, som finnes på utställningen.

Den tyska avdelningen omfattar endast flygplan för fredsbruk, de flesta av mycket stort intresse. Främst

gäller detta kanske om Junkers' och Dornier's helt av metall tillverkade maskiner. En för en svensk privatman mera lämpad maskin än den lilla Dornier Libelle torde för närvarande knappast finnas. Den lilla flygbåten är lätt att flyga och jämförelsevis billig i drift. Tack vare de hopfällbara vingarna erfordrar den ej någon stor hangar, och metallkonstruktionen gör, att man kan ha båten liggande i sjön, när den ej användes.

Den som flygkonstruktör över hela världen välkände *holländaren Fokker* utställer två mycket vackra armémaskiner av modernt snitt och en flygbåtskropp av metall, även den ett prov på gott arbete.

Man kan nog utan att riskera en anklagelse för överdriven lokalpatriotism våga påstå, att svenska arméns på Malmsslätt konstruerade och byggda jaktmaskin är utställningens vackraste ur konstruktiv synpunkt. Det är en utomordentligt lyckad typ, som gör "faderna" all heder. Marinens spaningsmonoplan hör också till det bästa på området och har ett mycket högt militärt värde.

I den av de nordiska länderna gemensamt anordnade historiska utställningen finna vi, som förut nämnts, dansken Elchammers "förhistoriska" maskin, svenska arméns första maskin (1911) och den Blériot, med vilken norrmannen Tryggve Gran på sommaren 1914 flög från Skottland till Norge, ett utomordentligt djärvt företag. Dessutom innehåller utställningen en hel del saker av luftfartshistoriskt värde och ett välgjort panorama från Spetsbergen, visande Andréas start på den ballongfärd. som blev hans och hans tvänne följeslagares sista. En detalj i den historiska avdelningen är det lilla urval av fotografier ur *Hvar 8 Dags* rika arkiv, vilka återgiva de märkligaste tilldragelserna inom maskinflygningen från dess första till senare tid. — Den lilla utställningen har visat sig vara av stort intresse.

I en av de mindre hallarna har doktor Malmer med biträde av docenterna Odencrantz och Alrutz ordnat en vetenskaplig avdelning av synnerligen instruktivt slag. Särskilt gäller detta om den luftfotografiska kartläggningsmetoden, vilken kommer så nära trolleriet, som någonting kan göra. Vi hade så när glömt bort doktor Lindholms meteorologiska avdelning, vilken också är inrymd i denna hall. Även denna innehåller mycket av intresse både för fackmannen och lekmanen.

Strax bredvid ligger *postverkens statistiska utställning* ordnad av l. postexpeditör Gerle, som lyckats samla en mängd material, belysande lufposttrafikens utveckling och nuvarande omfattning.

Det allmänna intrycket av utställningen är mycket gott, och arrangörerna kunna känna sig belåtna med vad de åstadkommit. Man vill hoppas, att allmänheten skall visa sig uppskatta det oerhörda arbete, som ligger bakom lug, och talrikt infinna sig för att taga del av de intressanta montrerna. Man behöver ej vara fackman för att ha nöje av en rundvandring genom hallarna.

Som ett komplement till utställningen komma den 4-12 augusti stora internationella flygtävlingar att avhållas vid Göteborgs nya flyghamn Torstrand. Till dessa tävlingar komma ett 80-tal maskiner från Sverige och utlandet. Det hela torde sålunda bli ett imponerande flygskådespel.

*

Till bild å sid. 701.

Konungens bilpark har i dagarna utökats med ett ekipage, som H. Maj:t personligen utvalde på Internationella Automobilutställningen i Göteborg, nämligen en Steyr Landalette, levererad av Bilaktiebolaget Mercator. Chassiet är av Steyr 6-cylindriga standardtyp försedd med 40 hkr motor och vagnen är utrustad så gediget och praktiskt som nutida teknik kan åstadkomma. Landaletten är så konstruerad, att den även öppnad skyddar för vinden och att virveldrag bakifrån är uteslutet.

Ghys Ill. Byrå.

Klitché Sjöberg, Gbg.

OLYCKSPLETSEN VID KÄRRA. Olyckan skedde den 22 juli vid 10-tiden på aftonen, då en till persontrafik tillfälligt apterad lastbil, förande 32 unga män och kvinnor, vid den å bilderna synliga vägövergången kolliderade med ett snälltåg från Göteborg. Fem personer dödades genast, fyra ha sedan avlidit av skador, tre undkommo tämligen oskadade medan de övriga erhöilo svårare skador. Som framgår av bilderna går banan fullt rak och klart synlig och katastrofen hade utan tvivel kunnat undvikas om chauffören, som ohyggligt massakrerades vid sammanstötningen, uppjattat varningsrop från dem å bilen som sågo tåget komma. Bilen slungades från skenorna vid övergången över diket till den plats där den å övre bilden synes liggande fullständigt krossad. I riktning från bakgrunden å samma bild kom snälltåget, och å bilden nedanför, tagen från motsatt håll, synes hur öppen hela bansträckan här går fram.

Vid en av dessa farliga obehakade järnvägsövergångar har ånyo inträffat en fruktansvärd automobilkatastrof. Ett sällskap på 32 personer voro den 22 juli på väg in till Göteborg från en söndagsutflykt nedåt Halland och begagnade sig därvid av en större lastbil. Vid en vägövergång ej långt från Mölndal rusade bilen med full fart mot ett södergående tåg. Visserligen fanns ingen bevakningspersonal vid övergången liksom ej heller några alarmsignaler, men den i vanliga fall föga trafikerade vägen låg på ömse sidor fullt rak och klar på lång sträcka. Från tåget observerades bilen först för sent, då dennas lyktor icke voro tända. Men på bilen synes faran redan i tämligen god tid observerats av några passagerare. Chauffören tycks emellertid av ett eller annat skäl icke ha kunnat manövrera bilen utan en fruktansvärd sammanstötning följde. Fem personer dödades omedelbart, fyra hava senare avlidit och endast ett mycket litet fåtal undsluppo utan större men.

*

CARINA ARI. Forts. fr. sid. 700.

självständigt och mera efter egna idéer utöva dansen. Efter några månader av vila och studier ämnar den unga talangfulla konstnärinnan till våren giva dansaftnar i Paris och ensam på dem utföra en del nya kompositioner, till vilka framstående musiker och målare lovat sin medverkan. Bland de förstnämnda nämna vi Fauré, Ravel, Schmitt, Reynaldo Hahn, E. Engelbrecht, Honegger och Taillefer medan bland målarna främst märkes den gamle beprövade mästaren Steinlen. En samverkan mellan var inom sitt område så framstående konstnärliga krafter bör kunna giva koreografiska verk av mycket stort värde.

*

Till bild å sid. 700.

Förenta staternas nye minister i Sverige Mr. Robert Wood Bliss anlände med familj och tjänstgörande personal till Stockholm den 19 juli och mottogs av ett stort antal av amerikanska legationens medlemmar med Amerikas chargé d'affaires, Mr. Hallett Johnson i spetsen. Oakhill har

just undergått reparation och det är ej uteslutet att även Mr. Bliss dit kommer att förlägga sin bostad. Förutom sitt arbete inom diplomatiens tjänst har minister Bliss stora vetenskapliga och konstnärliga intressen vilket framgår av att han är ständig ledamot av Metropolitan Museum of Art, National Geographical Society och American Museum of Natural History.

Till bild å sid. 698.

Coupe de France, franska turistföreningens ståtliga vandringspris för skidlöpning i terräng erövrades såsom utförligt omtalades i vårt nr 22 vid detta års början av svensken Winnberg. Tävlingarna avhöllos då i Bagnères-de-Luchon i Franska Pyrenéerna mellan sex nationer, bland vilka svenskarna med framgång hävdade sin rangplats. Det ståtliga priset, en grupp i brons av Landowsky, har helt nyligen anlänt till Sverige. där det utställs på den av franska staten anordnade och livligt frekventerade turistbyrån å Jubileumsutställningen i Göteborg.